

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ДЕМОКРАТИЧНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЯК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ

Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності
281 "Публічне управління та адміністрування"
освітньої програми "Публічне адміністрування"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 35.072.1(072.034)

Д30

Укладачі: Н. Л. Гавкалова

Л. Ю. Гордієнко

Ю. Ю. Лола

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки.

Протокол № 2 від 01.09.2022 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Демократична децентралізація як європейський досвід публічного управління [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньої програми "Публічне адміністрування" другого (магістерського) рівня / уклад. Н. Л. Гавкалова, Л. Ю. Гордієнко, Ю. Ю. Лола. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 36 с.

Викладено методичні рекомендації до виконання практичних завдань з урахуванням активних форм навчання (ділових ігор, модерації, рольових ігор, розбору управлінських ситуацій, "мозкового штурму" тощо) з метою розвитку компетентностей студентів. Наведено плани семінарських (практичних) занять, методичні рекомендації, список рекомендованої літератури.

Рекомендовано для студентів спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньої програми "Публічне адміністрування" другого (магістерського) рівня.

УДК 35.072.1(072.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Відповідно до Конституції України держава поставила за мету стати членом Європейського Союзу (ЄС), що привело до необхідності відповідати європейським стандартам, у тому числі у сфері державного управління. Тому Україна, яка взяла курс на євроінтеграцію, потребує професіональних фахівців у галузі державного управління, які володіють знаннями сучасних підходів та інструментів щодо вироблення та прийняття управлінських рішень у публічній сфері на різних рівнях (загальнонаціональному, регіональному, місцевому тощо), в тому числі з урахуванням новітніх тенденцій, що притаманні процесам децентралізації у співдружності країн ЄС.

Процеси демократизації та реформування системи державного управління в Україні роблять вельми актуальними наявність знань та володіння сучасними управлінськими технологіями майбутніми публічними службовцями.

Навчальна дисципліна "Демократична децентралізація як європейський досвід публічного управління" є навчальною дисципліною, яку вивчають згідно з навчальним планом забезпечення другого рівня вищої освіти спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" освітньо-наукової програми "Публічне адміністрування" у межах модуля *Monnet (Erasmus+)*.

Метою проведення практичних занять з навчальної дисципліни "Демократична децентралізація як європейський досвід публічного управління" є закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час групової роботи з означених питань.

У ході практичних занять студент набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з вирішення прикладних завдань професійної діяльності.

Практичні заняття з навчальної дисципліни проводять відповідно до розкладу занять Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця в аудиторіях або в режимі *online* з використанням персональної навчальної системи (ПНС).

Змістовий модуль 1

Публічне управління: європейський досвід

Тема 1. Теоретичні засади демократичного публічного управління

Завдання 1.1

Есе "Моє бачення демократичної децентралізації"

Есе – це письмова композиція, у якій автор висловлює певну ідею, а потім підтверджує її фактами, твердженнями, аналізом і поясненнями. Саме есе складається з трьох частин: вступу, основної частини та висновку. Обсяг есе складає 2 – 3 сторінки.

Завдання 1.2

Кейс "Порівняння систем державної служби європейських країн"

На підставі опису європейських систем державної служби європейських країн на прикладі Великобританії й Франції (табл. 1) здійснити аналіз та порівняння з системою державної служби в Україні.

Таблиця 1

Порівняльні дослідження систем державного управління

Порівняльні характеристики	Великобританія	Франція	Україна
1	2	3	4
1. Державний устрій			
2. Основний закон країни			
3. Основні державні інституції: а) глава держави; б) парламент; в) уряд			
4. Внутрішня структура			
5. Кількісний склад держперсоналу: а) відсоток від загального населення; б) розподіл персоналу: 1) за типом державних агентів; 2) за рівнем ієрархії; 3) за типом належності; в) головні тенденції розвитку персоналу			

1	2	3	4
7. Юридичний статус держслужбовців: а) конституція про державну службу; б) право державної служби			
8. Система набору державних службовців: а) умови вступу на державну службу; б) порядок відбору і набору кадрів; в) форми відбору			
9. Права й обов'язки держслужбовців а) права; б) обов'язки			
10. Органи управління та контролю державної служби: а) головні органи управління держслужби; б) контроль індивідуальних рішень щодо кар'єри державних службовців			
11. Державна служба і політика: а) взаємовідносини між державною службою і політичною владою; б) сумісність державної служби і політичної кар'єри			
12. Громадська думка: а) сприйняття державної служби населенням країни; б) причини подібного сприйняття			
13. Підсумкові зауваження: а) реформи у державній службі; б) актуальні проблеми і перспективи розпочатих реформ			

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [9 – 13].

Тема 2. Основи демократії: європейський досвід

Завдання 2.1

Семінар за темою "Основи демократії: європейський досвід"

1. Охарактеризуйте ефективність врядування як індикатор якості державного управління.
2. Показники ефективності публічного адміністрування в Україні.
3. Розкрийте сутність поняття "демократичне врядування".
4. Обґрунтуйте необхідність впровадження системи демократичного врядування в Україні.

Семінар проводиться в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [3 – 13].

Завдання 2.2

Форма проведення: практикум.

Мета: визначити децентралізацію публічної влади: досвід європейських країн та перспективи для України.

Час на проведення: 2 години.

Методичні рекомендації

Визначення впливу територіальна організація держави на якість функціонування місцевого самоврядування необхідно розпочати з аналізу кількості суб'єктів місцевого самоврядування базового рівня в країнах Європи. Аналіз провести за допомогою табл. 2.

Таблиця 2

Кількість суб'єктів місцевого самоврядування базового рівня в країнах Європи

Держава	Базовий рівень місцевого самоврядування		Особливості організації базового рівня місцевого самоврядування
	назва	кількість у державі	
1	2	3	4
Австрія			
Бельгія			
Болгарія			
Велика Британія			
Греція			
Данія			
Естонія			
Іспанія			
Італія			
Кіпр			
Латвія			
Литва			
Люксембург			
Мальта			
Нідерланди			

1	2	3	4
Німеччина			
Польща			
Португалія			
Румунія			
Словаччина			
Словенія			
Угорщина			
Фінляндія			
Франція			
Чехія			
Швеція			

Тема 3. Управлінські традиції в Європі та сучасні підходи до централізації управління

Завдання 3.1

Семінар за темою "Управлінські традиції в Європі та сучасні підходи до централізації управління"

1. Етапи розвитку управлінської думки.
2. Управлінські ідеї Стародавньої Греції і Стародавнього Риму.
3. Західноєвропейський внесок у науку управління.
4. Сучасні концепції, підходи і школи менеджменту.
5. Новітні концепції менеджменту

Семінар проводять в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1 – 3]; додаткова [6 – 12].

Завдання 3.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформулювати вміння аналізувати підходи щодо побудови еволюції Європейської управлінської думки.

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі опису європейських моделей децентралізації публічного управління, наданих у кейсах, наведених у книзі "Світові моделі державного

управління: досвід для України" за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. В. Загороднюка, П. І. Крайніка, а також використовуючи Конституцію України та конспект лекцій теми 3 (презентація), а також інформацію, що надана на сайті <https://decentralization.gov.ua/about> здійснити аналіз еволюції Європейської управлінської думки.

Відповідь оформити у вигляді тез та презентації.

Тема 4. Європейський досвід регіонального і місцевого управління

Завдання 4.1

Семінар за темою "Європейський досвід регіонального і місцевого управління"

1. Організації та об'єднання органів місцевого самоврядування ЄС.
2. Транскордонна співпраця у межах регіональної політики Європейського Союзу.
3. Регіональний розвиток в умовах глобалізації.
4. Регіональна політика ЄС: можливості застосування в Україні.

Семінар проводять у активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1 – 3]; додаткова [6 – 12].

Завдання 4.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати вміння аналізувати сучасні європейські концепції та досвід регіонального й місцевого управління.

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі конспекту лекцій теми 4 (презентація) надайте своє бачення європейського досвіду регіонального і місцевого управління.

Відповідь оформити у вигляді тез та презентації.

Змістовий модуль 2

Європейські моделі децентралізації публічного управління

Тема 5. Засади побудови європейських моделей децентралізації публічного управління

Завдання 5.1

Семінар за темою "Засади побудови європейських моделей децентралізації публічного управління"

1. Європейський управлінський простір (ЄУП): поняття та сутність.
2. Основні рамкові документи децентралізації управління в Європі.
3. Основні принципи якісного нормативно-правового регулювання процесу децентралізації.
4. Місцеве самоврядування як децентралізована форма управління.

Семінар проводять в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [3 – 13].

Завдання 5.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати вміння аналізувати підходи щодо побудови європейських моделей децентралізації публічного управління.

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі опису ситуації (кейсу "Чинники формування Європейського адміністративного простору", наведеного в [visnyk.academy.gov.ua](http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11) › wp-content › uploads › 2013/11, а також використовуючи інформацію з навчального посібника Гордієнко Л. Ю. "Публічне врядування" та конспекту лекцій теми 5 (презентація) надайте своє бачення входження України до Європейського управлінського простору.

Відповідь оформити у вигляді тез та презентації.

Тема 6. Тенденції децентралізації управління в деяких країнах Західної Європи

Завдання 6.1

Семінар за темою "Тенденції децентралізації управління в деяких країнах Західної Європи"

1. Італійська модель децентралізації державного управління і місцевого самоврядування.
2. Особливості французької моделі децентралізації управління.
3. Тенденції децентралізації управління у Великобританії.
4. Особливості децентралізації управління у країнах центральної Європи.
5. Тенденції децентралізації управління в Німеччині.

Семінар проводять в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [3 – 13].

Завдання 6.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати вміння здійснювати аналіз та порівнювати європейські моделі децентралізації публічного управління з українською моделлю за Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою 1 квітня 2014 року розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. [8].

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі опису європейських моделей децентралізації публічного управління, наданих у кейсах, наведених у книзі "Світові моделі державного управління: досвід для України" за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, а також використовуючи Конституцію України, інформацію з навчального посібника Гордієнко Л. Ю. "Публічне врядування" та конспекту лекцій теми 6 (презентація) та інформацію, що подана на сайті <https://decentralization.gov.ua/about> здійснити аналіз та порівняти європейські моделі децентралізації публічного управління з українською моделлю за варіантами, що подані у табл. 3.

Варіанти для завдання

№ студента	Європейська країна
1	Італія
2	Франція
3	Великобританія
4	Австрія
5	Швейцарія
6	Німеччина
7	Іспанія
...	...

Результат порівняння оформити в табл. 4.

Результат порівняння

Показники	Європейська країна	Україна
Загальна характеристика держави		
Державний устрій		
Законодавча влада		
Виконавча влада		
Основні тенденції (модель) децентралізації (модернізації) державного управління		
Висновки щодо можливості використання позитивних елементів моделі децентралізації (модернізації) європейської країни для України		

Тема 7. Тенденції децентралізації управління в країнах Прибалтики

Завдання 7.1

Семінар за темою "Тенденції децентралізації управління в країнах Прибалтики"

1. Естонська модель децентралізації державного управління.
2. Особливості моделі децентралізації управління в Латвії.
3. Модель децентралізації управління в Литві.

Семінар проводять в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [3 – 14].

Завдання 7.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати вміння здійснювати аналіз та порівнювати моделі децентралізації публічного управління в країнах Прибалтики з українською моделлю за Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою 1 квітня 2014 року розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. [8].

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі опису європейських моделей децентралізації публічного управління, поданих у кейсах, наведених у книзі "Світові моделі державного управління: досвід для України" за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, а також використовуючи Конституцію України та конспект лекцій теми 7 (презентація) та інформацію, що подана на сайті <https://decentralization.gov.ua/about> здійснити аналіз та порівняти моделі децентралізації публічного управління в країнах Прибалтики з українською моделлю за варіантами, що надані у табл. 5.

Таблиця 5

Завдання за варіантами

№ студента	Країни Прибалтики
1	Естонія
2	Латвія
3	Литва
...	...

Результат порівняння оформити в табл. 6.

Результати порівняння

Показники	Країни Прибалтики	Україна
Загальна характеристика держави		
Державний устрій		
Законодавча влада		
Виконавча влада		
Основні тенденції (модель) децентралізації (модернізації) державного управління		
Висновки щодо можливості використання позитивних елементів моделі децентралізації (модернізації) європейської країни для України		

Тема 8. Розроблення моделей і практичний досвід децентралізації управління східноєвропейських країн

Завдання 8.1

Семінар за темою "Розроблення моделей і практичний досвід децентралізації управління східноєвропейських країн"

1. Моделі і практичний досвід децентралізації управління в Республіці Польща.
2. Досвід децентралізації управління у Чеській Республіці.
3. Модель і досвід децентралізації управління Словацької Республіки.
4. Угорський досвід децентралізації управління.
5. Інституційні рішення регіонального співробітництва східноєвропейських країн.

Семінар проводять в активній формі згідно з методичними рекомендаціями, які наведені у додатку А.

Рекомендована література: основна [1; 2]; додаткова [3 – 13].

Завдання 8.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати вміння здійснювати аналіз та порівнювати моделі децентралізації публічного управління в східноєвропейських країнах

з українською моделлю за Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою 1 квітня 2014 року розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. [8].

Час на проведення: 2 години.

Завдання й інформація

На підставі опису моделей децентралізації публічного управління в східноєвропейських країнах, поданих у кейсах, наведених у книзі "Світові моделі державного управління: досвід для України" за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, а також використовуючи Конституцію України та конспект лекцій теми 8 (презентація) та інформацію, що подана на сайті <https://decentralization.gov.ua/about> здійснити аналіз та порівняти моделі децентралізації публічного управління в східноєвропейських країнах з українською моделлю за варіантами, що подані у табл. 7.

Таблиця 7

Завдання за варіантами

№ студента	Східноєвропейські країни
1	Польща
2	Чехія
3	Словаччина
4	Угорщина
...	...

Результат порівняння оформити в табл. 8.

Таблиця 8

Результати порівняння

Показники	Східноєвропейська країна	Україна
Загальна характеристика держави		
Державний устрій		
Законодавча влада		
Виконавча влада		
Основні тенденції (модель) децентралізації (модернізації) державного управління		
Висновки щодо можливості використання позитивних елементів моделі децентралізації (модернізації) європейської країни для України		

Змістовий модуль 3

Європейські практики демократичної децентралізації публічного управління

Тема 9. Демократична децентралізація та диджиталізація органів влади та суспільства: досвід Євросоюзу

Завдання 9.1

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати здатність виокремлювати переваги й недоліки історичних етапів розвитку демократії.

Час на проведення: 25 хв.

Завдання

У табл. 9 наведено порівняльну характеристику реформ децентралізації. Знайдіть спільні та відмінні риси.

Таблиця 9

Порівняльна характеристика реформ децентралізації у Франції, Польщі та Україні

Характерна ознака	Франція	Польща	Україна
1	2	3	4
Початок реформ	1982 рік	1990 рік	2014 рік
Кількість територіальних одиниць	Запроваджено триступеневу систему територіальних одиниць: 13 регіонів (+5 замор.), 342 округи, 35 416 комун	Запроваджено триступеневу систему територіальних одиниць: 16 воєводств, 314 повітів (+66 міст на правах повіту), 2 477 ґмін	Запроваджено триступеневу систему територіальних одиниць: 24 області, 136 районів, 1 469 територіальних громад

1	2	3	4
Принцип фінансування	Передача повноважень відбулася одночасно з передачею фінансових ресурсів. Місцеві податки акумульовані в регіональних бюджетах, а державний бюджет лише під час реалізації широкомасштабних програм надає допомогу регіонам	Самостійність ґмін є значною – 85 % коштів бюджету можна використовувати без узгодження з центральною владою, а 15 % місцева влада заробляє самостійно	Місцеві бюджети отримали певну автономію від центрального бюджету. Завдяки змінам у податковому законодавстві відбулась фінансова децентралізація: місцеві бюджети зросли з 68,6 млрд грн у 2014 р. до 275 млрд грн у 2019 р.
Особливості децентралізації	Регіон координує на своїй території процеси економічного розвитку територіальних громад та об'єднань. Місцеві громади мають певну автономію формування власного бюджету, однак перебувають під наглядом представника держави (органу контролю)	Усі три рівні адміністративно-територіального устрою подані органами територіального самоврядування: повіті і ґміни – ОМС, воєводства – органами регіонального самоврядування	Відбулося розмежування повноважень між органами держави та самоврядування, між рівнями самоврядування і територіальними органами
Результати	Комуни, регіони, департаменти стали децентралізованими рівнями управління із власними ОМС. "Адміністративна опіка" держави над функціонуванням ОМС була замінена функцією адміністративного контролю	Передача повноважень і ресурсів містам і містечкам; сформували ефективну модель публічної влади, що дало поштовх економічному зростанню; привели територіальний устрій до стандартів ЄС, що відкрило перспективи членства в НАТО й ЄС	Об'єднані громади показують динамічні темпи приросту власних доходів. Повноваження між рівнями управління розмежовані за принципом субсидіарності. Мешканці громад мають механізмами впливу на місцеву владу

Завдання 9.2

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати здатність виокремлювати переваги й недоліки історичних етапів розвитку демократії.

Час на проведення: 25 хв.

Завдання

Перегляньте презентацію "Еволюція виборчого процесу" за навчальною дисципліною на ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7460>. Результат порівняння оформити в табл. 10.

Таблиця 10

Результат порівняння

Історичний етап голосування	Переваги	Недоліки
Живий голос		
Голосування за допомогою бюлетенів		
Автоматичні машини для голосування		
Електронне голосування		

Передбачена робота в групах для обговорення питання щодо перспектив розвитку електронної демократії та інтеграції щодо цього питання з ЄС.

Завдання 9.3

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати знання щодо типів виборчих систем, що використовують в Україні та країнах ЄС.

Час на проведення: 2 години.

Завдання

Знайдіть відповідність типу виборчої системи з її характеристикою (табл. 11).

№ з/п	Виборчі системи	№ з/п	Особливості
1	Мажоритарна	а	Виборець має не один, а декілька голосів. Ця система поширена в німецькій Баварії, американському Іллінойсі
2	Закриті списки	б	Виборці голосують одночасно і за політичну партію, і за конкретних кандидатів. Місцеві вибори 2020 року пройшли за такою системою
3	Кумулятивний вотум	в	Виборець голосує за партію, яка висуває свій список кандидатів. При цьому громадянин міг дізнатися лише першу п'ятірку потенційних депутатів
4	Відкриті партійні списки	г	Країни діляться на мажоритарні округи, де висуваються кандидати. Депутатом стає той, хто набрав більшу кількість голосів. В Україні така система стабільно працювала до 1994 року, а потім змінилась на змішану, коли половина кандидатів обиралась за мажоритарним принципом, а решта – за закритими списками

На виборах населення України обирає такі органи влади та посадових осіб:

президента (за системою абсолютної більшості);

Верховну Раду України (за пропорційною системою з прохідним бар'єром у 3 %);

міських, селищних та сільських голів (за системою відносної більшості);

обласні, районні, міські, районні в містах, селищні, сільські місцеві ради за мажоритарною системою з одномандатними округами.

Порівняйте виборчу систему України з виборчою системою однією з країн ЄС.

Завдання 9.4

Форма проведення: практикум.

Мета: сформувати візію розвитку е-демократії в Україні та ЄС.

Час на проведення: 15 хвилин.

Завдання

У табл. 12 наведено сектори (напрями) е-демократії, визначені Рекомендаціями Ради Європи. За обраним напрямом проаналізуйте розвиток складової електронної демократії в країнах ЄС та Україні.

Напрями е-демократії [15]

Складові	Характеристика
1	2
1. Е-парламент	Використання ІКТ парламентом, парламентарями, адміністративним персоналом для виконання своїх завдань, особливо з метою залучення громадян. Електронний парламентаризм передбачає залучення значного числа заінтересованих сторін (стейкхолдерів): членів парламенту, адміністративного персоналу, виборців, громадян, медіа. Е-парламент використовує й інші сектори е-демократії: е-законодавства, е-голосування, е-петиції, е-консультації
2. Е-суд	Використання ІКТ для здійснення правосуддя всіма учасниками процесу, підвищення якості судових послуг для громадян та бізнесу. Містить е-комунікацію та обмін даними, доступ до судової інформації. Система правосуддя покращується на основі кращого доступу громадян до правосуддя
3. Е-голосування	Передбачає використання ІКТ на виборах чи референдумах, як мінімум, для підрахунку голосів
4. Е-вибори	Передбачають використання ІКТ у зазначених політичних заходах на одній чи декількох стадіях їх здійснення
5. Е-референдум	
6. Е-ініціативи	Дозволяють громадянам висловлювати свої пропозиції засобами ІКТ і таким чином впливати на формування порядку денного публічної політики
7. Е-петиції	Використання ІКТ для висунення протестів та рекомендацій демократичним інститутам. Громадяни підписують петиції і включаються в дискусію, указуючи онлайн свої імена та адреси. Існують різноманітні форми е-петицій
8. Е-опитування	Дозволяє отримати думки громадян електронними засобами за випадковою чи цільовою вибіркою. Як правило, громадянам пропонується питання та варіанти відповідей
9. Е-консультації	Електронний спосіб збирання даних щодо думок/позицій визначених стейкхолдерів, громадськості відносно певних питань публічної політики. Консультація не передбачає обов'язок відповідальної особи приймати рішення у рекомендований спосіб. Існує чимало форм е-консультацій: формальні/неформальні, регульовані громадськістю чи владою, нерегульовані тощо

1	2
10. Е-політичні кампанії	Використання ІКТ для заохочення громадян взяти участь у виборчих чи інших політичних компаніях, спрямованих прямо чи опосередковано на впливати на формування чи впровадження політики
11. Е-навколишнє середовище	Використання ІКТ для оцінювання та захисту навколишнього середовища, планування просторового розвитку, сталого та безпечного використання природних ресурсів на основі участі громадян у прийнятті рішень
12. Е-законодавство	Використання ІКТ для написання законопроектів, коментування, консультацій, структурування, форматування, представлення та внесення змін. Е-законотворення робить законотворчий процес більш прозорим, дозволяє удосконалювати зміст законодавства, забезпечує кращий доступ до законодавства та громадську компетентність у сфері законодавства
13. Е-медіація	Використання ІКТ для пошуку способів вирішення спорів без фізичної присутності суб'єктів конфлікту

Тема 10. Фіскальна децентралізація органів державного управління

Завдання 10.1

Форма проведення: гра-симуляція.

Мета: усвідомлення загальних принципів планування статей видатків державного бюджету.

Час на проведення: 45 хв.

Користуючись бюджетним симулятором, що розміщений на сайті "Ціна держави", потрібно ухвалити в командах власний державний бюджет.

Завдання

1. Зайдіть на сайт проєкту "Ціна держави" http://old.cost.ua/budget_simulator_2017/.

2. У мінігрупах потрібно прийняти рішення щодо зменшення або збільшення величин параметрів, що впливають на розмір видатків державного бюджету.

3. Поясніть свій вибір, свою стратегію перерозподілу річного бюджету України.

Завдання 10.2

Форма проведення: гра-симуляція.

Мета: усвідомлення загальних принципів планування статей видатків бюджету ОТГ.

Час на проведення: 45 хв.

Користуючись бюджетним симулятором Царичанської територіальної громади, потрібно ухвалити в командах бюджет ОТГ.

Завдання

1. Вивчити структуру видатків ОТГ, користуючись інтерактивним бюджетом на сайті <https://simulator.cost.ua/tsarichanka/#/>, у мінігрупах потрібно змодельювати загальні видатки бюджету ОТГ, у разі необхідності внести зміни у бюджети установ, запропонувати власні інфраструктурні проекти (рис. 1).

Рис. 1. Структура видатків бюджету Царичанської ОТГ за 2021 рік

2. Поясніть свій вибір, свою стратегію перерозподілу річного бюджету Царичанської ОТГ.

Завдання 10.3

Форма проведення: дебати.

Мета: публічно, за певними правилами обмінятися думками щодо ефективності децентралізації публічних фінансів, аргументувати свою позицію та переконати в ній всіх присутніх.

Час на проведення: 2 години.

Завдання

Дебати пропонується провести за форматом "Карла Поппера".

Правила гри [14]:

1. Дебатують дві команди в кожній з яких по три спікери.
2. Команди завчасно готують теми, за якими будуть вести дискусію, але не знають, яка роль їм випаде: на боці "ствердження" чи "заперечення". Тому, вони готують одразу аргументи "за" та "проти".
3. Кожному гравцю надають час для доведення своєї позиції та спростування позицій суперників. Перші спікери мають на виступ 6 хвилини, другий та третій – 5 хвилин. Перший та другий гравці мають ще додатковий час для відповіді на запитання від протилежної сторони – 3 хвилини. Третій спікер робить загальний підсумок виступу всієї команди і не відповідає на запитання.
4. Під час гри кожна команда має право взяти декілька хвилин на підготовку (в сумі не більше 8 хвилин за всю гру).

Тема 11. Проєктний підхід та міжсекторальна співпраця органів державної влади

Завдання 11.1

Форма проведення: практикум.

Мета: проаналізувати рівномірність фінансової спроможності громадського сектора за регіонами.

Час на проведення: 2 години.

Завдання

Проаналізуйте структуру надходження коштів до громадських організацій в Україні за регіонами (табл. 13). Побудуйте графік та зробіть висновки. Спробуйте пояснити причини такого розподілу коштів.

Таблиця 13

Надходження коштів до громадських організацій за регіонами у 2018 році

Області	Надходження, тис. грн	Частка, %
1	2	3
Вінницька	92 670,7	
Волинська	54 410,9	

1	2	3
Дніпропетровська	521 204,8	
Донецька	230 843,4	
Житомирська	31 382,5	
Закарпатська	226 694,7	
Запорізька	154 650,5	
Івано-Франківська	96 640,2	
Київська	72 932,3	
Кіровоградська	43 914,3	
Луганська	70 438,8	
Львівська	357 406,9	
Миколаївська	84 537,3	
Одеська	544 705,9	
Полтавська	109 638	
Рівненська	85 381,9	
Сумська	110 595,3	
Тернопільська	35 370,3	
Харківська	49 042,1	
Херсонська	65 031,7	
Хмельницька	41 579,7	
Черкаська	42 264	
Чернівецька	62 825,6	
Чернігівська	52 539,7	
м. Київ	3 675 981,3	
Усього	7 354 061,7	100%

Завдання 11.2

Форма проведення: практикум.

Мета: набути навички створення власного проєкту та заповнення грантової заявки.

Час на проведення: 2 години.

Завдання

Потрібно розробити власний проєкт у командах та заповнити форму, що складена на базі аплікаційної форми BC Creative Spark – partnership_fund_application_form_UePA UoB v3.

Назва проєкту

1. Стратегічне бачення

Бачення та обґрунтування	
Please summarise: ☐ як ваш проєкт сприяє розвитку сектору креативних підприємств і спрямований на розбудову потенціалу, інституційний розвиток і створення робочих місць; ☐ чи ви думатимете про рівні права, гендерну нерівність та соціальну інтеграцію	
Please identify any potential risks that might be expected and a mitigation plan	

2. План проєкту

Будь ласка, вкажіть чіткий план із досяжними та вимірними цілями.

А. Результати		
Опишіть потенційні результати (наприклад, розвиток бізнесу, створення інноваційних моделей для підприємництва, потенційне навчання)		
Б. План розповсюдження та комунікації		
Опишіть план розповсюдження, щоб донести заходи та результати програми до багатьох аудиторій		
В. План моніторингу та оцінювання		
Будь ласка, визначте план моніторингу та оцінювання з часовими рамками та ключовими етапами. Як ви будете контролювати та оцінювати вплив проєкту?		
Г. План діяльності		
Рік 1. План	Будь ласка, надайте огляд запропонованих заходів у першому році	
Період діяльності (1 рік)	Визначення діяльності	Деталі
Рік 2. План	Будь ласка, надайте огляд запропонованих заходів у другому році	
Період діяльності (2 рік)	Визначення діяльності	Деталі

Діаграма Ганта

Заповніть клітинки кольором, щоб показати тривалість діяльності. За потреби повторіть рядки/стовпці

Завдання	Місяць																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1.1																								
1.2																								
...																								

3. Сталість та партнерство

Сталість та партнерство	
Будь ласка, надайте чіткий опис того, як ви будете підтримувати результати проекту в довгостроковій перспективі. Будь ласка, додайте будь-які плани щодо сталості програми на 3 – 5 роки. Будь ласка, надайте будь-яку інформацію щодо залучення додаткових інвестицій	

4. Бюджет

Виходячи з визначених прийнятних витрат, будь ласка, надайте чіткий і реалістичний бюджетний план реалізації проекту

	Діяльність	Вартість одиниці	Загальні витрати
Поїздки/ Логістика			
Розвиток потенціалу (навчання)			
Маркетинг і комунікації	Налаштування та підтримка вебсайта		
	Витрати на переклад		
Людські ресурси		240 на день	
Інші			
Усього			

Передбачено презентацію та обговорення проєктів.

Тема 12. Демократія, децентралізація та диджиталізація в глобальному вимірюванні

Завдання 12.1

Форма проведення: практикум.

Мета: усвідомити тенденції України щодо демократії та інформаційного розвитку на міжнародному рівні.

Час на проведення: 2 години.

Завдання

Знайдіть відповідність глобальних індексів з їх характеристикою (табл. 14).

Таблиця 14

Дані завдання

№з/п	Глобальний індекс	№ з/п	Характеристики
1	2	3	4
1	Індекс демократії (DI)	а	Оцінку ставлять стосовно сприйняття рівня корупції очима бізнесменів та аналітиків, і коливається від 100 (дуже чисто) до 0 (дуже високий рівень корупції)
2	Індекс сприйняття корупції	б	Під час розрахунку враховують 60 різних показників, згрупованих за п'ятьма категоріями: вибори і плюралізм, громадянські свободи, діяльність уряду, політична ангажованість населення і політична культура
3	Індекс розвитку електронного урядування (EGDI)	в	Індекс розраховують на основі статистичних даних і результатах глобального опитування експертів та містить 8 факторів: обмеження повноважень інститутів влади, відсутність корупції, прозорість інститутів влади, фундаментальні права, порядок та безпека, правозастосування, цивільне правосуддя, кримінальне правосуддя
4	Індекс миру (GPI)	г	Відслідковують 17 різних критеріїв. Серед них рівень міжнародної торгівлі й інвестицій, участь у міжнародних організаціях і відслідковують 17 різних критеріїв. Серед них рівень міжнародної торгівлі й інвестицій, участь у міжнародних організаціях і програмах, включаючи місії ООН, розвиток міжнародного туризму, кількість телефонних переговорів із зарубіжжям, кількість користувачів Інтернету

1	2	3	4
5	Індекс верховенства права (RLI)	ґ	Індекс враховує як внутрішні чинники – наприклад, рівень насильства в країні та злочинність, так і зовнішні – міжнародні відносини країни, витрати на військові потреби та інші параметри
6	Індекс глобалізації (KOF Globalisation Index) /Україна – 44 місце у 2018 році	д	Готовність і можливості національних державних структур у використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для надання громадянам державних послуг

Рекомендовано обрати один із глобальних індексів та дослідити його більш детально. Побудуйте графік зміни одного з глобального індексу з 2010 року.

Рекомендована література

Основна

1. Зміст, принципи та мета реформи з децентралізації : посібник / уклад. А. Сербіна, В. Козіна, М. Бризіцький. – Київ, 2019. – 40 с.
2. Методологія публічного управління : навч. посіб. / уклад. І. В. Шпекторенко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 120 с.

Додаткова

3. Архипенко І. М. Зарубіжний досвід децентралізації влади : уроки для України / І. М. Архипенко // Теорія та історія державного управління. – 2018. – Вип. 4 (39). – С. 7–15.
4. Гавкалова Н. Демократична децентралізація та диджиталізація органів влади: досвід Євросоюзу / Н. Гавкалова, Ю. Лола // Інфраструктура ринку. – 2019. – № 36. – С. 300–306.
5. Гавкалова Н. Л. Науковий твір "Децентралізація як приклад демократичного управління суспільством в Європі. Методика навчання / Н. Л. Гавкалова, Л. Ю. Гордієнко, Ю. Ю. Лола // Свідectво про реєстрацію авторського права на твір № 106005. – Київ : Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності", 2021. – 68 с.

6. Лозинська І. О. Європейський досвід трансформації систем публічного управління та можливість його впровадження в Україні / І. О. Лозинська, В. В. Баштанник // Право та державне управління. – 2018. – № 1 (30). Том 2. – С. 30–35.

7. Gavkalova N. Neural Network Modeling of E-Government Development and the Socio-Economic Environment / N. Gavkalova, Y. Lola, S. Prokopovych, V. Sybirtsev, V. Diachek // International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE). – Nov. 2019. – Volume 8. – P. 189–194.

Інформаційні ресурси

8. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації владив Україні, схваленою 1 квітня 2014 року розпорядженням Кабінету міністрів України від 1 квітня 2014 року № 333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.

9. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.scsu.gov.ua › sites › default › files › commemorative_constitution_2021](http://www.scsu.gov.ua/sites/default/files/commemorative_constitution_2021).

10. Концепція реформування публічної адміністрації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pravo.org.ua/files/administr/Koncrpciya_reformpubl_admin_2.

11. Нормативні акти України. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

12. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=7458>.

13. Все про дебати. – Режим доступу : <https://inrespublica.org.ua/podii/vse-pro-debaty-formaty-provedennya-debativ-abo-na-yaki-pravyla-gryochikuvaty.html>

14. Gavkalova N. Influence of the Country's Information Level on Its Economic Development [Electronic resource] / N. Gavkalova, Y. Lola, S. Prokopovych, D. Mykhailenko. – Access mode : <https://www.atlantispress.com/proceedings/mdsmes-19/articles?q=lola>.

15. Recommendation CM/Rec (2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy) (Adopted by the Committee of Ministers on 18 February 2009 at the 1049-th meeting of the Ministers' Deputies) [Electronic resource]. – Access mode : http://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/Default_en.asp.

Додатки

Додаток А

Методичні рекомендації щодо підготовки та участі в семінарі, який проводять в активній формі

В основі проведення семінарських занять в активній формі лежить моделювання конкретних ситуацій (управлінських, соціальних, політичних, економічних тощо), яке здійснюють в процесі заняття. Семінарське заняття, що проводять в активній формі, призначено виробити та закріпити вміння щодо колективного прийняття рішень під час підготовки, обговорення, прийнятті, реалізації та оцінювання різних варіантів рішень та їх наслідків.

1. Порядок підготовки та проведення семінарів в активній формі.

Семінарське заняття, що проводиться в активній формі, містить дві частини: підготовчу та основну.

Етапи підготовчої частини:

ознайомлення з темою заняття;

призначення ведучого (із кола слухачів) семінарського заняття та арбітра по ведучому (також з кола слухачів);

розроблення ведучим регламенту семінарського заняття.

Перші два етапи здійснює викладач заздалегідь, тобто до проведення семінарського заняття (наприклад, наприкінці попереднього заняття). Регламент семінарського заняття розроблює ведучий заздалегідь і самостійно, для цього він має ретельно ознайомитися з темою семінарського заняття та вивчити питання, що мають бути розглянуті відповідно до плану цього заняття.

Під час розроблення регламенту рекомендовано скористатися табл. А.1.

Таблиця А.1

№ з/п	Назви етапів	Тривалість, мін	Час	
			початок	кінець
1	2	3	4	5
1	Вступне слово викладача	5		
2	Вступне слово ведучого	3 – 5		

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5
3	Виступ з питання	t		
4	Питання до виступаючого і доповнення	2 – 5		
5	Відгук і оцінювання арбітра з виступу	2 – 5		
6	Резюме ведучого (з питання) і перехід до наступного питання	1 – 2		
7	Завершальне слово ведучого	3 – 5		
8	Відгук і оцінювання арбітра по ведучому	2 – 3		
9	Завершальне слово викладача (підсумок спільних висновків, виставлення оцінок, видача завдання на наступне заняття)	5 – 7		

Загальна тривалість часу на виступ із питання залежить від його складності та значущості, а також від обсягу матеріалу, який необхідно розглянути за планом семінарського заняття.

У табл. А.1 наведена рекомендована тривалість часу за кожним пунктом, а тривалість часу за п. 9 є обов'язковою і повинна бути витримана в установлених межах.

Після складання регламенту ведучий заздалегідь (до семінарського заняття) повідомляє виступаючим час, який він відвів їм на доповідь (повідомлення).

Ведучому надають право призначати виступаючих з питань теми семінарського заняття, а також арбітрів за кожним виступаючим. Один і той же студент з одного питання може бути виступаючим, а з іншого – арбітром.

Основна частина (власне проведення) семінарського заняття здійснюють відповідно до блок-схеми, що наведена на рис. А.1.

Семінарське заняття в активній формі організують і проводять самі студенти. Його особливістю є те, що студенти оцінюють свої дії самі, мотивуючи й обґрунтовуючи рішення, які приймають. Викладач робить оцінювання роботи учасників семінарського заняття (ведучого, виступаючих, арбітрів) наприкінці заняття під час підведення висновків.

Рис. А.1. Блок-схема проведення семінарського заняття в активній формі

Семінарське заняття, що проводять в активній формі, передбачає наявність "ігрових" моментів, що досягають за допомогою створення та підтримки "ігрового" настою. "Ігровий" настрій задає ведучий, який має володіти здібністю так спланувати, підготувати і провести семінар, щоб інтерес у аудиторії під час заняття не зникав.

2. Функції і ролі учасників під час проведення семінарського заняття в активній формі.

Склад учасників – студенти академічної групи, з кола яких виокремлені:

ведучий семінару;

арбітр по ведучому;

виступаючі з питань (кількість виступаючих повинна бути не меншою ніж кількість питань);

арбітри по виступаючим.

Функції ведучого. Основна частина семінарського заняття (після попередніх зауважень викладача) починається зі вступного слова ведучого (див. блок 2 рис. А.1). Ведучий повинний повідомити тему семінару, назвати питання, що заплановані для обговорення, зробити короткий вступ за темою; після чого він називає тему того питання, що буде розглядатися, прізвище виступаючого з цього питання, повідомляє виступаючому регламент, називає арбітра з питання. До функцій ведучого належить нагляд за дотриманням регламенту. Після закінчення виступу з питання семінарського заняття ведучий повинний дознатися у аудиторії, чи є будь-які запитання до доповідача або доповнення. Після обговорення доповіді за питанням ведучий надає слово арбітру, паралельно повідомляючи його про регламент. Після зауважень арбітра ведучий підводить підсумки з питання, що розглядалося, і ознайомлює аудиторію з оцінками як за виступ, так і за рецензування виступаючого, а потім переходить до обговорення наступного питання семінарського заняття.

Після розгляду й обговорення всіх питань теми семінарського заняття ведучий підводить підсумки (див. блок 7 рис. А.1) шляхом короткого узагальнення всіх питань, що розглядалися, акцентуючи увагу аудиторії на ключових моментах теми, після чого надає слово своєму арбітру і викладачу.

Функції арбітра по виступаючому. Арбітр повинен добре орієнтуватися в питанні, за яким він надає оцінку-рецензію.

Під час оцінювання виступаючого арбітр може скористатися шкалою оцінок, що наведена в табл. А.2.

Таблиця А.2

Шкала оцінок

№ з/п	Чинники, що ураховуються	Оцінки		
		Відмінно	Добре	Задовільно
1	Для виступаючих доповідачів			
1.1	Час	Обов'язково витриманий	Обов'язково витриманий	Витриманий з деякими відхиленнями
1.2	Розкриття змісту питання	Відмінно	Добре	Неповністю або з погрішностями
1.3	Залучення практичного матеріалу, цифр, прикладів, цитат, графічних ілюстрацій	Широке	Часткове	Без залучення
1.4	Правильність речі, логіка викладу, стиль поведінки	Витримані всі вимоги	З деякими погрішностями	Зі значними погрішностями
1.5	Вміння захоплювати аудиторію	Добре	Не завжди уміле	Невміле
2	Для ведучого			
2.1	Розроблення і дотримання регламенту заняття	Витримано із заданим резервом для викладача	Витримано зі скороченим резервом	Витримано, але без резерву
2.2	Знання питання, вміння поправити, доповнити	Відмінне	Добре	Задовільне
2.3	Уміння організувати обговорення	Добре	Не зовсім кваліфіковане	З недоліками
2.4	Психологічний такт, правильність мовлення	Витримані повністю	Витримані з деякими погрішностями	З великими погрішностями

Особлива увага арбітра має бути приділена розкриттю змісту питання. Якщо виступаючим питання було розкрито не повністю, або були зроблені помилки, або в процесі обговорення цього питання упущені основні моменти, то арбітр повинний звернути на це увагу аудиторії і зробити відповідні поправки і доповнення.

Функції арбітра по ведучому. Арбітр по ведучому оцінює виступу ведучого за шкалою, що наведена в табл. А.2.

Як видно з табл. А.2, виступ ведучого оцінюють за двома групами чинників:

- 1) за підготовку та організацію семінарського заняття;
- 2) за проведення заняття.

Особлива увага арбітра повинна бути скерована на вміння ведучого організувати обговорення питань, щоб план семінарського заняття був повністю виконаний.

3. Оцінювання дій учасників семінарського заняття.

У процесі проведення семінарського заняття оцінювання дій його учасників надається самими учасниками (арбітрами по виступаючим, ведучим, арбітром по ведучому), у кінці заняття – під час підведення підсумків викладачем.

У процесі оцінювання дій учасників семінарського заняття, що проводиться в активній формі, рекомендується використовувати шкалу оцінок, що наведена в табл. А.2.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Публічне управління: європейський досвід	4
Тема 1. Теоретичні засади демократичного публічного управління.....	4
Тема 2. Основи демократії: європейський досвід	5
Тема 3. Управлінські традиції в Європі та сучасні підходи до централізації управління	7
Тема 4. Європейський досвід регіонального і місцевого управління	8
Змістовий модуль 2. Європейські моделі децентралізації публічного управління	9
Тема 5. Засади побудови європейських моделей децентралізації публічного управління.....	9
Тема 6. Тенденції децентралізації управління в деяких країнах Західної Європи	10
Тема 7. Тенденції децентралізації управління в країнах Прибалтики.....	11
Тема 8. Розроблення моделей і практичний досвід децентралізації управління східноєвропейських країн	13
Змістовий модуль 3. Європейські практики демократичної децентралізації публічного управління.....	15
Тема 9. Демократична децентралізація та диджиталізація органів влади та суспільства: досвід Євросоюзу	15
Тема 10. Фіскальна децентралізація органів державного управління.....	20
Тема 11. Проєктний підхід та міжсекторальна співпраця органів державної влади	22
Тема 12. Демократія, децентралізація та диджиталізація в глобальному вимірюванні.....	26
Рекомендована література.....	27
Основна	27
Додаткова	27
Інформаційні ресурси	28
Додатки.....	29

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ДЕМОКРАТИЧНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
для студентів спеціальності
281 "Публічне управління та адміністрування"
освітньої програми "Публічне адміністрування"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Гавкалова** Наталія Леонідівна
Гордієнко Лариса Юріївна
Лола Юлія Юріївна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 140 ЕВ. Обсяг 36 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

ДК № 4853 від 20.02.2015 р.